

JOURNAL OF RESEARCH
IN EDUCATION AND SOCIETY
EĞİTİM VE TOPLUM
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
e-ISSN:2458-9624

Cilt: 9 Sayı:2 Sayfa Aralığı: 229-242 e-ISSN:2458-9624 DOI: 10.51725/etad.1003605

RESEARCH

Open Access

ARAŞTIRMA

Açık Erişim

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Beslenme Davranışlarının ve Beslenme Ortamının İncelenmesi

Investigation of Preschool Children's Eating Behaviors and Eating Environments

Leyla Özgen, Serap Demiriz

ÖZ

Bu çalışmada, 48-72 ay çocuklarının beslenme davranışlarının ve beslenme ortamının incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma tarama modeli olup, çalışma grubunu Ankara ili Çankaya ve Yenimahalle ilçelerinde anaokulları ve anasınıflarına devam eden 229 çocuğun anneleri oluşturmuştur. Veriler araştırmacılar tarafından geliştirilen formlar ile toplanmıştır. Çocukların beslenme davranışları anne ve baba öğrenim durumuna göre incelendiğinde; çocukların iştah durumu, yeme hızı ve tabağında tükettiği yemek miktarında gruplar arasında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p>0,05$). Ancak, çocukların sağlıklı ve sağlıksız besinleri ayırt etme durumlarında gruplar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Çocukların yemek yeme koşullarından olan sofraya ortamı ve farklı ortamda yemek yeme durumları arasında da anlamlı fark saptanmıştır ($p<0,05$). Çocukları yemek yemediğinde ebeveyn öğrenim durumuna göre yaklaşımlarında; annelerin öğrenimine göre çocukları yemek yemediğinde gösterdikleri yaklaşımlarda anlamlı fark saptanmamışken ($p>0,05$), babaların yaklaşımları arasında anlamlı fark belirlenmiştir ($p<0,05$). Ebeveynler eğitimciler ve kitle iletişim araçları ile verilecek eğitimler yoluyla bilinçlendirilerek çocuklarına sağlıklı beslenme davranışı kazandırabilir.

ABSTRACT

This study aimed to examine the eating behaviors and environments of children aged 48-72 months. The study used the survey model and the working group consisted of the mothers of 229 children attending kindergartens and preschools in the Çankaya and Yenimahalle districts of Ankara. The data were collected with the forms developed by the researchers. On examination of the children's eating behaviors according to their parents' education levels, no significant difference was found between the groups in the children's appetites, eating speed, and the amount of food on the plate that they consumed ($p>0,05$). But a significant difference was found between the groups in the children's ability to distinguish between healthy and unhealthy foods ($p<0,05$). A significant difference was found between the eating statuses of children who eat under different conditions, i.e., at the table or in a different environment ($p<0,05$). When their children do not eat, in their approach according to the educational status of the parents; There is no significant difference in the approaches of mothers when their children do not eat, according to their learning. There is a significant difference between the approaches of the fathers. By raising awareness of parents through trainings to be given with educators and mass media, healthy eating behavior can be gained to their children.

Yazar Bilgileri

Leyla Özgen

Prof. Dr., Gazi Üniversitesi,
Ankara, Türkiye
lozgen@gazi.edu.tr

Serap Demiriz

Dr. Öğr. Üyesi, Gazi
Üniversitesi, Ankara, Türkiye
demiriz.serap@gmail.com

Makale Bilgileri

Anahtar Kelimeler

Beslenme davranışı

Beslenme ortamı

Yemek

Okul öncesi

Keywords

Feeding behaviour

Feeding environment

Food

Preschool

Makale Geçmişi

Geliş: 01/10/2021

Düzeltilme: 03/08/2022

Kabul: 11/08/2022

Atıf için: Özgen, L. ve Demiriz, S. (2022). Okul öncesi dönem çocuklarının beslenme davranışlarının ve beslenme ortamının incelenmesi. *JRES*, 9(2), 229-242. <https://doi.org/10.51725/etad.1003605>

Etik Bildirim: Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan (Tarih:25.02.2016-Sayı:77082166-604.01.02) onay alınmıştır.

Giriş

Okul öncesi dönemi çocuğu aile içerisinde bir birey olmaya başlarken, bu süreçte sayısız gelişim ve değişim gösterdiği belirtilmiştir (Merdol Kutluay, 2017). Bu gelişim ve değişim sürecinde çocuğun yeme alışkanlıkları kendisinden ve çevresinden kaynaklanan çeşitli sebeplerle doğrudan veya dolaylı olarak etkilenmektedir (Scaglioni, De Cosmi, Ciappolino, Parazzini, Brambilla ve Agostoni, 2018). Çocuktan kaynaklanan faktörler arasında çocuğun gelişimi (Stephenson vd.,2018), sağlığı (B.Coghlan, Coghlan ve Wilson, 2019), yiyecek tercihi, yemek yeme hızının yer aldığı (De Costa, Møller, Frøst ve Olsen, 2017; Kobak ve Pek, 2015) görülürken, aileden kaynaklanan faktörler arasında ise model olma (Dinçer, Demiriz ve Ergül, 2017; Küren, 2019), ebeveynlerin öğrenim durumu (Yuan vd., 2019), sosyo ekonomik durum (Küren, 2019), yemek ortamı gibi faktörlerin yer aldığı ifade edilmiştir (Keleş Ertürk vd., 2019).

Çocukların hızlı büyümesi ve gelişmesine bağlı olarak iştahları azalabilir veya artabilir (Çetin, 2018; Kaymaz vd., 2015). Ebeveynler çocukları az yediklerinde iştahsız olduğunu düşünseler de yaşına uygun boy ve kilo aralığına sahip olmaları önemlidir (Çetin, 2018). Okul öncesi dönemi çocuklarının iştah durumu yanısıra yemek yeme hızında da farklılıklar bulunabilir. Hu vd., (2019) çocuklar on dakika içinde yemeklerini yerlerse hızlı, otuz dakikadan daha geç bitirirlerse yavaş ve otuz dakika içinde yemekleri bitirirse normal hızda yediklerini belirtmiştir. Çocuklar sevdikleri yemeği tamamen tüketirken, sevmedikleri yemek için direnç gösterdiği tespit edilmiştir (Silva Garcia, Power, Fisher, O'Connor ve Hughes, 2016). Ayrıca iştah düzeyleri normal olmakla birlikte, yetişkinlerin uyguladıkları yeme yaklaşımları ve ailedeki birey sayısı çocukların iştahlarını etkileyebilmektedir (De Costa, Møller, Frøst ve Olsen, 2017). Geniş aileye sahip çocuklarda öğünün kalabalık ortamda yenmesi nedeniyle iştahsızlık düzeyinin daha az olduğu belirlenmiştir (Chen, Berkman, Bardouh, Ng ve Allman-Farinelli, 2019). Anne ve babanın olumlu yaklaşımı çocukların yemek yeme uyumunu sağlarken olumsuz yaklaşımları ise uzaklaşmasına neden olduğu saptanmıştır (Ozgen ve Demiriz, 2015).

Okul öncesi dönemde çocukların farklı yiyecekleri deneyimlemeleri besinleri ayırt edebilmeleri ve yeni tatlara açık olmaları açısından önem taşımaktadır (Scaglioni vd., 2018). Bebeklikte ek besinle başlayacak yiyecek deneyimlerinin ilerleyen zamanla çeşitlendirilmesi ve yemeklerde ise yaratıcı davranışların sunulması, böylece çocukların yemek çeşidine yönelik olumsuz tepkileri azaltılabileceği ve sağlıklı yeme alışkanlıklarının kazanılabileceği belirlenmiştir (Scaglioni vd., 2018).

Çocukların doğru ve sağlıklı beslenme alışkanlığı kültürden de etkilenmekte olup; büyükanneden, anneye, anneden kızına, toruna kadar devam eden bir süreç olduğu vurgulanmaktadır (Daniels, 2019). Bu süreçte ebeveynlerin sağlıklı ve sağlıksız yeme davranışları çocukları da teşvik etmektedir (Litterbach, Campbell ve Spence, 2017).

Çocukların sağlıklı ve sağlıksız besinleri ayırt etmesi ile beslenme alışkanlıklarının da gelişmeye başladığı, fakat bu farkındalık için öncelikle yetişkinlerin sağlıklı besinleri ayırt etmesi ve model olması gerekmektedir. Roach, Viechnicki, Retzlöff, Davis-Kean, Lumeng ve Miller, (2017) tarafından yapılan araştırmada, babaların çocuklarının tükettiği yiyeceklerin sağlıklı olup olmadığını ayırt etmede başarısız olduklarını belirtirken, (Öztoprak Hacıoğlu, 2015) annelerin ise daha başarılı olduklarını belirtmiştir. Bu durum annelerin çocuğu ile doğum öncesinde başlayan bağının beslenme üzerindeki hassasiyetinin sürdüğünü ortaya koymaktadır.

Çocuklara sağlıklı beslenme alışkanlıkları kazandırmada belirli zaman aralıklarının belirlenmesi ve sofraya hep birlikte oturulması ve kalkılması gibi yeme kuralları da belirleyici olabilmektedir (Dinçer, Demiriz ve Ergül, 2017; Scaglioni vd., 2018). Çocuklar rutinleri severler, öğünler düzenli aralıklarla sunulduğunda daha kolay uyum gösterebilirler. Çocuğun belirli aralıklarla yemek yemesi, ailede birlikte yemek yemenin alışkanlık haline gelmesi ve tüketileceği miktara karar vermesi beslenmeye olumlu tutumlar geliştirmesini sağladığı tespit edilmiştir (Koç, 2020; Roach vd., 2017; Wormley, 2015).

Erken yıllarda çocukların beslenme davranışlarının ve beslenme ortamlarının öneminden yola çıkılan bu araştırmada 48-72 ay çocuklarının beslenme davranışlarının ve beslenme ortamının ebeveynlerin öğrenim durumuna göre belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır;

1. Çocukların beslenme sırasındaki;

- İştah düzeyi,
- Yeme hızı,
- Tükettiği yemek miktarı ve
- Sağlıklı ve sağlıksız besinleri ayırt etme durumu ebeveynlerinin öğrenim durumlarına göre fark göstermekte midir?

2. Çocuğa sunulan yemek ortamı ebeveynlerinin öğrenim durumlarına göre fark göstermekte midir?

3. Çocuklar yemek yemediğinde ebeveynlerin gösterdiği yaklaşımlar öğrenim durumlarına göre fark göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Araştırma tarama modelinde yapılandırılmıştır. Tarama modeli geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Creswell, 2016). Bu çalışmada da anket formu ile çocukların beslenme davranışlarının ve çocuk yemek yemediğinde ebeveyn yaklaşımlarının taranması gerçekleştirilmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubuna Ankara ili Çankaya ve Yenimahalle ilçelerinde bulunan anaokulları ve anasınıflarına devam eden 48-72 ay grubu 250 çocuğun annesi uygun örnekleme yöntemi ile alınmıştır. Uygun örnekleme yöntemi, yakın çevrede bulunan ve ulaşılması kolay, elde mevcut ve araştırmaya katılmak isteyen gönüllü bireyler üzerinde yapılan örneklemedir (Erkuş, 2013). Bu çalışmada, annelere çocukların devam ettiği okul öncesi eğitim kurumları aracılığı ile ulaşılmış ve gönüllülük esasına göre çalışmaya katılımları sağlanmıştır. Çalışmaya gönüllü olarak katılmayı kabul eden annelere anket formu araştırmacılar tarafından dağıtılmıştır. Elde edilen 250 anket formundan eksik verilerin çıkarılması sonucu çalışma 229 veri ile yürütülmüştür.

Etik Bildirim

Veri toplama sürecine geçilmeden önce Gazi Üniversitesi Etik Komisyonundan (Tarih:25.02.2016–Sayı:77082166-604.01.02) onay alınmıştır. Veri toplama araçlarının uygulanması için gerekli izinler alındıktan sonra çocukların devam ettiği okulların yönetimi ve sınıf öğretmenleri ile

görüülerek gönüllülük esasına dayalı olarak iş birliği sağlanmıştır. Annelere öğretmenler aracılığı ile veri toplama formu ulaştırılarak, öncelikle çalışmada çocukların adına karar veren annelerden bilgilendirilmiş yazılı gönüllü onamları alınarak, veri toplama araçlarını doldurmaları sağlanarak veriler toplanmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırma verileri, “Demografik Bilgi Formu” ve “Çocukların Beslenme Davranışlarını Belirleme Formu” ile toplanmıştır.

Demografik Bilgi Formu

Çocuğun cinsiyeti, doğum tarihi ve ailedeki çocuk sayısı, anne ve babanın öğrenim durumu gibi çocuk ve aileye yönelik sorulardan oluşmaktadır.

Çocukların Beslenme Davranışlarını Belirleme Formu

Araştırmacılar tarafından oluşturulan bu anket formu için elektronik veri tabanı olarak (PubMed, Medline, Embase ve Google Schooler) alan yazın taraması yapılarak çocukların beslenme davranışları ile ilgili çalışmalar belirlenmiştir (Aydın, Akay ve İbiş, 2017; Canals-Sans vd., 2016; Daniels, 2019; DeCosta, Møller, Frøst ve Olsen, 2017; Hu vd., 2019; Küren, 2019; Litterbach, Campbell ve Spence, 2017; Scaglioni vd., 2018; Srivastava, Torquati, de Guzman ve Dev, 2019; Vollmer, Adamsons, Foster ve Mobley, 2017; Yuan vd., 2019). Önceki çalışmalardan yola çıkılarak soru havuzu oluşturulmuş, bu havuzdan formda yer alacak sorular seçilmiştir. Anket formu, kapsam geçerliliğini sağlamak amacıyla bir beslenme eğitimi uzmanı, iki okul öncesi eğitimi uzmanı ve bir ölçme ve değerlendirme uzmanı olmak üzere toplam dört uzmanın görüşüne sunulmuştur. Uzman görüşlerinin % 80.0'ninin örtüştüğü belirlenmiştir ve öneride bulunulduğu maddeler yeniden düzenlenmiştir. Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, (2022)'e göre uzmanların her bir sorusunun geçerli olduğu noktasında uyuşma düzeylerinin % 90.0-100.0 olması beklendiği, uzmanların % 70.0–80.0 oranında uyuşma gösterdikleri sorularda, uzman görüşlerine göre düzeltmeler yapılarak görüşme formunda soruların kalabileceği ifade edilmiştir. Wolf, (1988)'e göre nicel çalışmalarda pilot çalışmada yer alan sorulara verilen cevapların uygunluğu ve güvenilirliği, aynı amaca yönelik soruların olup olmadığı, soruların yeterliliği test edilmesi gerektiği belirtilmektedir. Hazırlanan anket formunun 18 anne ile yüz yüze görüşülerek pilot çalışması yapılmıştır. Bu pilot çalışmada soruların anlaşılabilirliği, sorulara verilen cevapların uygunluğu ve güvenilirliği, aynı amaca yönelik soruların olup olmadığı, soruların yeterliliği test edilerek, forma son hali verilmiştir.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi ilgili istatistik programında yapılmıştır. Çocuk ve aileye ait demografik bilgiler frekans ve yüzde değerleri ile verilmiş, çocukların beslenme sırasındaki davranışları ve ebeveynlerin çocuklara sundukları yemek ortamı, çocukları yemek yemediğinde ebeveynlerin gösterdikleri yaklaşımın ebeveyn öğrenim düzeyine göre dağılımı ki kare (χ^2) ile karşılaştırılmıştır. Büyüköztürk, (2005)'e göre araştırmalarda katılımcıların iki ya da daha çok kategorik değerkenlere göre frekans ve yüzde dağılımı vermek gerektiğinde ki kare (χ^2) analizi kullanılmıştır. Bütün analizlerde anlamlılık düzeyi $p < 0,05$ değerli olarak kabul edilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde, 48-72 ay çocuklarının beslenme davranışlarının ve beslenme ortamının anne baba öğrenim durumuna göre belirlenmesi amacıyla planlanarak yürütülen bu çalışmadan elde edilen bulgular aşağıda tablolar halinde verilmiştir.

Tablo 1. Çocuğa ve Ebeveynlere Ait Demografik Bilgilerin Dağılımı (n=229)

Değişkenler	Kategoriler	n	%
Çocuğun cinsiyeti	Kız	116	50,7
	Erkek	113	49,3
Çocuğun yaşı (ay olarak)	48-60	81	35,4
	61-72	148	64,6
Ailedeki çocuk sayısı	Tek çocuk	65	28,4
	İki çocuk	116	50,6
	Üç çocuk ve üzeri	48	21,0
Anne öğrenim	İlköğretim mezunu	50	21,8
	Lise mezunu	96	41,9
	Üniversite mezunu	83	36,3
Baba öğrenim	İlköğretim mezunu	40	17,5
	Lise mezunu	85	37,1
	Üniversite mezunu	104	45,4

Tablo 1’de görüldüğü gibi çalışma grubundaki çocukların % 50,7’sinin kız çocuğu ve % 64,6’sının 61-72 aylık, % 35,4’ünün 48-60 aylık olduğu tespit edilmiştir. Ailedeki çocuk sayısına bakıldığında % 50,6’sının iki çocuğa, % 28,4’ünün tek çocuğa ve % 21,0’ının üç ve üzeri çocuğa sahip olduğu saptanmıştır. Annelerin % 41,9’unun lise % 21,8’inin ilköğretim mezunu, babaların ise % 45,4’ünün üniversite % 17,5’inin ilköğretim mezunu olduğu bulunmuştur.

Tablo 2. Ebeveynlerin Öğrenim Durumuna Göre Çocukların Beslenme Davranışlarının Dağılımı (n=229)

Çocukların beslenme davranışı	Öğrenim durumu					
	Anne			Baba		
	İlköğretim (n:50) %	Lise (n:96) %	Üniversite (n:83) %	İlköğretim (n:40) %	Lise (n:85) %	Üniversite (n:104) %
Çocukların iştah durumu						
İştahlı	28,2	38,5	33,3	17,9	35,9	46,2
Normal	19,0	46,2	34,8	16,5	39,2	44,3
İştahsız	28,1	25,0	46,9	21,9	28,1	15,4
	$\chi^2=6,058$	SD=4	p=0,195	$\chi^2=1,554$	SD=4	p=0,817
Yemek yeme hızı						
Yavaş yer	25,6	40,7	33,7	18,6	33,7	47,7
Normal hızda yer	19,6	42,7	37,8	16,8	39,2	44,1
	$\chi^2=1,177$	SD=2	p=0,332	$\chi^2=,685$	SD=2	p=0,402
Tüketilen yemek miktarı						
Tamamını yer	15,2	39,1	45,7	13,0	32,6	54,3
Bazen bırakır	21,3	45,3	33,3	18,0	40,0	42,0
Sık sık bırakır	33,3	30,3	36,4	21,2	30,3	48,5
	$\chi^2=5,977$	SD=4	p=0,201	$\chi^2=3,067$	SD=4	p=0,547

Sağlıklı ve sağlıksız besinleri ayırt etme						
Ayrıtt eder	18,7	42,9	38,4	14,1	37,4	48,5
Ayrıtt edemez	41,9	35,5	22,6	38,7	35,5	25,8
	$\chi^2=8,836$	SD=2	p=0,012	$\chi^2=12,323$	SD=2	p=0,002

Tablo 2’de çocukların iştah durumu anne ve baba öğrenim durumuna göre gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır ($p > 0,05$). Çocukların iştah düzeyine annelerinin öğrenim durumuna göre bakıldığında, çocuklarını iştahlı olarak ifade eden annelerin % 38,5’inin lise, % 33,3’ünün üniversite mezunu olduğu, babaların % 46,2’sinin üniversite ve % 35,9’unun lise mezunu olduğu tespit edilmiştir. Çocukların iştahını normal olarak belirten annelerin % 46,2’si lise, % 34,8’i üniversite mezunu iken, babaların % 44,3’ü üniversite ve % 39,2’si lise mezunudur. Çocuğunu iştahsız olarak belirten annelerin % 46,9’unun üniversite, % 25,0’inin lise mezunu olduğu, babaların ise % 28,1’inin lise ve % 15,4’ünün üniversite mezunu olduğu belirlenmiştir.

Çocukların yeme hızına anne ve baba öğrenim durumuna göre bakıldığında gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı tespit edilmiştir ($p > 0,05$). Yavaş yemek yiyen çocukların annelerinin % 40,7’sinin lise, % 33,7’sinin üniversite mezunu, babaların ise % 47,7’sinin üniversite, % 33,7’sinin lise mezunu olduğu belirlenmiştir. Normal hızda yemek yiyen çocukların annelerinin % 42,7’sinin lise ve % 37,8’inin üniversite mezunu, babaların % 44,1’inin üniversite ve % 39,2’sinin lise mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Çocukların tabağında tükettiği yemek miktarına anne ve baba öğrenim durumuna göre bakıldığında istatistiksel olarak anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Tabağındaki yemeğin hepsini yiyen çocukların annelerinin % 45,7’sinin üniversite ve % 39,1’inin lise mezunu iken, babaların % 54,3’ünün üniversite ve % 32,6’sının lise mezunu olduğu bulunmuştur. Tabağında bazen yemek bırakan çocukların annelerinin % 45,3’ünün lise ve % 33,3’ünün üniversite mezunu, babaların % 42,0’sinin üniversite ve % 40,0’inin lise mezunu olduğu belirlenmiştir. Tabağında sıklıkla yemek bırakan çocukların annelerinin % 36,4’ünün üniversite ve % 30,3’ünün lise mezunu iken, babaların ise % 48,5’inin üniversite ve % 30,3’ünün lise mezunudur.

Çocukların sağlıklı ve sağlıksız besinleri ayırt etme durumları anne ve baba öğrenim durumuna göre incelendiğinde istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Çocukların sağlıklı ve sağlıksız besinleri ayırt etme durumları anne öğrenimine göre bakıldığında; sağlıklı besinleri ayırt eden annelerin % 42,9’unun lise ve % 38,4’ünün üniversite mezunu, babaların ise % 37,4’ünün lise, % 48,5’inin üniversite mezunu olduğu tespit edilmiştir. Sağlıklı ve sağlıksız besinleri ayırt edemeyen çocukların annelerinin de % 41,9’unun ilköğrenim ve % 35,5’inin lise mezunu, babaların da % 38,7’sinin ilköğrenim ve % 35,5’inin lise mezunu olduğu belirlenmiştir.

Tablo 3. Ebeveynlerin Öğrenim Durumuna Göre Çocuğa Sunulan Yemek Ortamının Dağılımı (n=229)

Çocuğa sunulan yemek yeme ortamı	Öğrenim durumu					
	Anne			Baba		
	İlköğrenim (n:50) %	Lise (n:96) %	Üniversite (n:83) %	İlköğrenim (n:40) %	Lise (n:85) %	Üniversite (n:104) %
Birlikte yemek yenilen kişiler						
Aile üyelerinin dışında bireyler	34,9	31,7	33,3	28,6	41,3	30,2
Aile üleriyle birlikte	16,9	45,8	37,3	13,3	35,5	51,2

	$\chi^2=9,167$	SD=2	p=0,028	$\chi^2=10,993$	SD=2	p=0,015
Yemek yeme koşulları						
Sofra ortamı						
Farklı ortam (Tv karşısı, oyun ortamı vb.)	14,4	43,7	41,9	11,4	35,9	52,7
	41,9	37,1	21,0	33,9	40,3	25,8
	$\chi^2=21,680$	SD=2	p=0,000	$\chi^2=20,530$	SD=2	p=0,000

Tablo 3'te çocukların birlikte yemek yediği kişiler anne ve baba öğrenim durumuna göre incelendiğinde gruplar arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Aile üyelerinin dışında bireylerle yemek yiyen çocukların annelerinin % 34,9'u ilköğrenim ve % 31,7'si lise mezunu iken, babaların da % 41,3'ünün lise ve % 30,2'sinin üniversite mezunu olduğu dikkati çekmektedir. Çocukları aile üyeleriyle birlikte yemek yiyen annelerin % 45,8'inin lise ve % 37,3'ünün üniversite mezunu iken, babaların % 51,2'sinin üniversite ve % 35,5'inin lise mezunu olduğu tespit edilmiştir.

Çocukların yemek yeme koşullarından olan sofranın ortamı ve farklı ortamda (Tv karşısı vb.) yemek yeme durumları ebeveynlerin öğrenim durumlarına göre karşılaştırıldığında gruplar arasında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0,01$). Çocukların yemek yeme koşulları incelendiğinde, sofranın ortamında yemek yediğini belirten annelerin % 43,7'sinin lise ve % 41,9'unun üniversite mezunu, babalarında % 52,7'sinin üniversite ve % 35,9'unun lise mezunu olduğu belirlenmiştir. Çocukların farklı ortamda (Tv karşısı, oyun ortamı vb.) yemek yediğini belirten annelerin % 41,9'unun ilköğrenim ve % 37,1'inin lise mezunu, babaların da % 40,3'ünün lise ve % 33,9'unun da ilköğrenim mezunu olduğu saptanmıştır.

Tablo 4. Ebeveynlerin Öğrenim Durumuna Göre Çocukları Yemek Yemediğinde Gösterdikleri Yaklaşımların Dağılımı (n=138)*

Ebeveyn yaklaşımı	Öğrenim durumu					
	Anne			Baba		
	İlköğrenim (n:25) %	Lise (n:62) %	Üniversite (n:51) %	İlköğrenim (n:19) %	Lise (n:50) %	Üniversite (n:69) %
Faydasını anlatma	15,9	46,4	37,7	8,7	36,2	55,1
Ödül	20,0	35,0	45,0	17,5	25,0	57,5
Ceza	20,7	55,2	24,1	20,7	51,7	27,6
	$\chi^2=3,951$	SD=4	p=0,110	$\chi^2=9,736$	SD=4	p=0,026

*Çocukları yemek yemediğinde annelerin % 39,7 (n=91) bir yaklaşım göstermediği, % 60,3 (n=138) bir yaklaşım gösterdiği belirlenmiştir.

Tablo 4'te çocukları yemek yemediğinde gösterdikleri yaklaşımlarda ebeveynlerin öğrenim durumuna göre bakıldığında, annelerin öğrenim durumuna göre çocukları yemek yemediğinde gösterdikleri yaklaşımlarda istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamışken ($p > 0,05$), babaların yaklaşımları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir ($p < 0,05$). Çocukları yemek yemediğinde faydasını anlatarak yemesini sağlayan annelerin % 46,4'ünün lise, % 37,7'sinin üniversite, babaların % 55,1'inin üniversite, % 36,2'sinin lise mezunu olduğu, ödüllendirerek yemeye teşvik eden annelerin % 45,0'inin üniversite, % 35,0'inin lise, babaların ise % 57,5'inin üniversite, % 25,0'inin lise mezunu olduğu, cezalandırarak yemeye zorlayan annelerin % 55,2'sinin lise, % 24,1'inin üniversite, babaların ise % 51,7'sinin lise ve % 27,6'sının üniversite mezunu olduğu bulunmuştur.

Bulguya göre faydasını anlatma, ödüllendirerek yemeye teşvik etme yaklaşımlarında üniversite mezunu babalar yüksek oranda iken, cezalandırmada ise lise mezunu babaların yüksek, üniversite mezunu babaların düşük oranda oldukları tespit edilmiştir.

Tartışma

Okul öncesi 48-72 ay çocuklarının beslenme davranışlarının ve beslenme ortamının ebeveynlerin öğrenim durumuna göre incelenmesi amacıyla yapılan çalışma bulgularında, çocukların iştah düzeyi, yeme hızı ve tükettiği yemek miktarının ebeveynlerin öğrenim durumuna göre anlamlı fark olmadığı ($p > 0,05$) ancak sağlıklı ve sağlıksız besinleri ayırt etme durumlarında anlamlı fark olduğu belirlenmiştir ($p < 0,05$).

Yapılan bazı araştırmalarda, anne ve baba öğrenim durumu yükseldikçe (Vollmer, Adamsons, Foster ve Mobley, 2017), çocukların iştah düzeylerinin arttığına dikkat çekilmektedir (Litterbach, Campbell ve Spence, 2017). Ancak bu çalışma sonucu çocukların iştah durumunun anne-baba öğrenim durumunda farklı nedenlere bağlı olabileceğine işaret etmektedir. Aile içinde öğünlerin zamanlı olması (Liu vd., 2018), her besin grubundan farklı yiyeceklerin alınmasına özen gösterilmesi (Yılmaz-Akyüz ve Sezgin, 2021) ve porsiyonların çocuğa uygun olması çocuğun iştah düzeyini doğrudan etkileyebilmektedir (Srivastava, Torquati, de Guzman ve Dev, 2019).

Çocuğun yemek yeme hızı yetişkinlerin yaklaşımlarından etkilenmekle birlikte bu çalışmada anne ve baba öğrenim durumuna göre fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0, 05$). Hu vd., (2019) çocukların yeme hızının çocuğun yaşına, çocuğun kişisel özelliğine veya çocuğun hoşlanmadığı yiyeceği yemesi için ailenin ısrar etmesi gibi durumlara bağlı olduğunu belirtmiştir. Çocukların yemek yeme hızı besinleri sindirimini kolaylaştırması açısından önemlidir. Besinleri çiğnmeden tüketme sindirim rahatsızlıklarının yanısıra obeziteye de neden olabilmektedir (Cheng vd., 2020). Bu bağlamda öğrenim durumuna göre çocukların yemek yeme hızında fark olmaması olumlu olarak değerlendirilebilir.

Çocukların tabağında tükettiği yemek miktarında anne ve baba öğrenim durumuna göre fark tespit edilmemiştir. Silva Garcia vd., (2016), evde çocuğun istediği yemek olduğunda tabağında yemek bırakmadığını, Litterbach, Campbell ve Spence (2017) ise çocuğun tabağında tükettiği yemek miktarı ile ilgili olarak aile içinde çocuğa gösterilen tutumların etkili olduğunu belirtmiştir (Srivastava, Torquati, de Guzman ve Dev, 2019). Anne öğrenimi ise annenin deneyimi ile ilişkilendirilmiş olup, anne öğrenimi yüksek olsa da genç ve deneyimsiz annelerin yemek bitirmeye müdahale etmedikleri tespit edilmiştir (Moreira vd., 2016).

Ebeveynlerin öğrenim durumuna göre çocuklarının sağlıklı ve sağlıksız besinleri ayırt etme ve ayırt etmeme durumlarında gruplar arasında anlamlı fark olduğu bulunmuştur ($p < 0,05$). Çalışma bulgularında annelerin % 42,9'unun lise ve % 38,4'ünün üniversite mezunu olanlar çocuklarının sağlıklı besinleri ayırt ettiklerini bildirdikleri tespit edilmiştir. Araştırmalarda anne ve baba öğrenim durumu düşük olduğunda çocukların daha az yeterli ve dengeli beslendiklerine dikkat çekilmiştir (Hu vd., 2019). Peters, Campbell ve John (2014)'tarafından yapılan çalışmada, kültürel farklılıkların ebeveyn görüşlerinde farklılık oluşturduğu bu durumun çocuğun yeme davranışlarını doğrudan olumlu yönde etkilediği şeklinde belirtilmiştir. Srivastava vd., (2019)'nın yaptıkları araştırmada, anne ve babanın öğrenim durumu yükseldikçe, çocuklara esnek mönü uygulaması yaptıklarını, sağlıklı besin gruplarından oluşan mönüler arasında ara sıra sağlıksız besinleri de verdikleri ifade edilmiştir. Besin öğelerinin özelliklerini ayırt etme beslenme bilgisi edinmeyi gerektirmektedir. Günümüzde anne-babalar hamilelik sürecinden itibaren çocuk beslenmesi konusunda bilinçlenmeye başlamakta ve öğrenim düzeyinin artması ile de bilinçli farkındalıklar artmaktadır.

Çalışmada anne ve baba öğrenim durumuna göre çocuklara sunulan yemek yeme ortamları arasında fark olduğu tespit edilmiştir ($p < 0,05$). Ebeveynlerin öğrenim düzeyi arttıkça çocuklarının aile üyelerinin dışında bireylerle yemek yediklerini bildiren annelerin % 34,9'unun ilköğrenim ve % 31,7'sinin lise mezunu, babaların ise % 41,3'ünün lise ve % 30,2'sinin üniversite mezunu olduğu saptanmıştır. Roach vd., (2017) yaptıkları çalışmada, çocuklarla aile bireyleri masada birlikte yemek yediklerinde daha çok zaman geçirdikleri hem de çocuğun sağlıklı beslenme davranışı geliştirmesinde daha etkili olduğu bulunmuştur. Vaughn vd., (2016) tarafından yapılan çalışmada, ailenin rutin olarak yemek saatlerinin aynı olması, yemek yeme zamanının tüm aile bireyleri içinde kolay benimsenmesi ve ailede birlikte yemek yemede herkesin aynı yemeği yemesi gerektiği hem ailenin sosyalleşmesine hem de aile içinde çocuk ile sağlıklı ilişkiler kurulmasına katkı sağladığı saptanmıştır. Birlikte yemek yeme çocuğun öz bakım becerilerini güçlendirmesi, model alma ve ailelerinin de etkileşimi açısından önemli katkılar sağlamaktadır. Çocuklar ebeveynleri ile yemek yerken, yemeğe, başlama, tüketme, sofraya kuralları gibi sosyal beceriler de edinmektedir. Çocuğun aile ile birlikte yemek yemesi öğün düzeninin sağlanması ve ailenin rol model olması çocuğa doğru beslenme davranışı kazandırmasını sağlayacaktır.

Çocuğun yemek ortamı ile ilgili yapılan çalışmalar ebeveynlerin öğrenim düzeyi düştükçe çocukların daha çok Tv karşısında yemek yediklerine dikkat çekmektedir (Hu vd.,2019; Litterbach, Campbell ve Spence, 2017). Çocuğun sağlıklı beslenmesi açısından dışarıda değil de ev ortamında yemek yemenin önemli olduğu belirtilmektedir (Kasparian, Mann, Serrano ve Farris, 2017). Bu çalışma sonuçlarında, ebeveynlerin evde masa ortamında çocukları ile yemek yemesi sağlıklı beslenmeye olan eğilimlerini göstermektedir.

Ebeveynlerin öğrenim düzeyine göre çocukları yemek yemediğinde gösterdikleri yaklaşımlar incelendiğinde, anne öğrenim durumuna göre fark bulunmazken, baba öğrenim durumuna göre fark olduğu belirlenmiştir. Üniversite mezunu babaların daha çok yemeğin faydasını anlatma, ödüllendirerek yemeye teşvik etme yaklaşımlarını kullandıkları, lise mezunu babaların ise cezalandırmayı daha çok kullandıkları dikkati çekmiştir. Literatüre bakıldığında anne öğrenim durumunun çocukların beslenme alışkanlıkları üzerinde anlamlı fark yarattığı, anne öğrenim durumu arttıkça ödül ceza yaklaşımının daha az kullanıldığı saptanmıştır (Broilo, Vitolo, Stenzel ve Levandowski, 2017). Babaların ise çocukları daha çok cezalandırarak yemeye zorladıkları belirtilmektedir (Vollmer, Adamsons, Foster ve Mobley, 2017). Yiyeyeğin faydasını anlatan yaklaşımlarda besinin özellikleri, yararları açıklanarak çocuğun farkındalığı artırılır. Ödüllendirme yaklaşımı çocuğun yemesi için "istediği yiyeceği verme, alkışlama, övme vb. tepkileri içermektedir. Bu yaklaşım olumlu görünmekle birlikte çok sık kullanıldığında çocuğun ödülle koşullanmasına neden olur. Ceza verme yaklaşımı ise çocuk yemediğinde sevdiği bir şeyden yoksun bırakma veya tehdit etme gibi yaklaşımları içermektedir. Araştırmalar ödül, ceza yerine açıklama, farklı alternatiflerde yemeği sunma vb. etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Ebeveynlerin çocuğuna yemek yemediğinde ceza verme, ısrar etme gibi yemek yedirme uygulamaları sonrasında, çocukta obezite ve/veya yeme davranışı bozuklukları görülebileceği belirtilmektedir (Daniels, 2019; Kasparian, Mann, Serrano ve Farris, 2017). Srivastava vd. (2019), çocuklara sağlıklı beden olacağını anlatma gibi yemek yedirme yaklaşımlarının en uygun olduğunu belirtmektedir. Bu çalışmada anne öğrenim durumunun yemeğin faydasını anlatma ve ödüllendirme eğilimleri lehine fark çıkmaması çocuk beslenmesine yönelik erken dönemden itibaren ebeveynlere yapılan eğitimler, medya vb. araçlar ile yapılan farkındalık çalışmalarından kaynaklı olabilir. Ayrıca bu çalışmada da öğrenim durumu yüksek babaların okul öncesi çocuk beslenmesi konusunda farkındalıklarının artmasından kaynaklı

annelerle birlikte babanın da okul öncesi çocukların beslenme davranışlarında olumlu davranışlar kazanmasında bilinçli oldukları söylenebilir. Küren (2019) tarafından yapılan çalışmada da ebeveynlerin öğrenim durumları incelendiğinde ilkököl mezunu anne ve babaya göre, doktora öğrenimi olan anne ve babanın bilgi düzeylerinin okul öncesi çocuğa doğru beslenme alışkanlığı kazandırma konusunda bilinçli olduğu saptanmıştır.

Sonuç ve Öneriler

Çalışmada annelerin % 41,9'unun lise, % 36,3'ünün üniversite ve % 21,8'inin ilköğretim mezunu babaların ise % 45,4'ünün üniversite, % 37,1'inin lise ve % 17,5'inin ilköğretim mezunu olarak tespit edilmiştir. Çocukların beslenme davranışları anne ve baba öğrenim durumuna göre incelendiğinde; çocukların iştah durumu, yeme hızı ve tabağında tükettiği yemek miktarında gruplar arasında anlamlı fark olmadığı saptanmıştır ($p > 0,05$). Ancak, çocukların sağlıklı ve sağlıksız besinleri ayırt etme durumlarında gruplar arasında anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0,05$). Sofra ortamında yemek yediğini belirten annelerin %43,7'sinin lise ve % 41,9'unun üniversite mezunu, babaların ise % 52,7'sinin üniversite ve % 35,9'unun lise mezunu olduğu belirlenmiştir. Çocukların farklı ortamda (Tv karşısı vb.) yemek yediğini belirten annelerin %41,9'unun ilkököl ve %37,1'inin lise mezunu, babaların da %40,3'ünün lise ve %33,9'unun da ilköğretim mezunu olduğu saptanmıştır. Çocukların yemek yeme koşullarından olan sofraya ortamı ve farklı ortamda yemek yeme durumları arasında da anlamlı fark olduğu saptanmıştır ($p < 0,05$). Çocukları yemek yemediğinde gösterdikleri yaklaşımlarda ebeveynlerin öğrenim durumuna göre bakıldığında, annelerin öğrenim durumuna göre çocukları yemek yemediğinde gösterdikleri yaklaşımlarda istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamışken ($p > 0,05$), babaların yaklaşımları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark belirlenmiştir ($p < 0,05$). Çalışmadan elde edilen bulgular doğrultusunda şu öneriler sunulabilir: Çocuğun beslenme davranışlarını değiştirmenin en kolay uygulanabilirliği, anne ve babanın öğünleri zamanında tüketmesi, hızlı tüketilen besinlerden uzak durması, anne ve babanın tutarlılığı, sofraya ailece oturulması ve çocuğun aile ile birlikte yemek yemesi gibi doğru beslenme alışkanlıklarını geliştirilmesinde çocuklar üzerinde rol model olma olasılığı üzerine dikkat çekilebilir. Çocuklarla ilgili bilgi sadece annelerden alınmış olup; bundan sonra yapılacak araştırmalarda hem anne hem de çocuktan bilgi alınarak çalışma yapılabilir. Çocukların görüşleri alınırken yaş aralığı küçük olduğu için araştırmacılar tarafından, çocuklara hiç, az, orta, çok dereceleri belirten görseller kullanılarak çocukların tüketim sıklıklarını belirtmeleri istenerek çalışma yapılabilir. Araştırmacının çocukları gözlemi ve annenin gözlemi kıyaslanarak ev ve okul ortamına ilişkin verilerle beslenme davranışları incelemesi yapılabilir. Çalışmada ebeveynlere eğitim verilmeden sadece öğrenim durumlarına göre çocukların beslenme davranışları incelenmiştir. Bundan sonraki çalışmalarda ebeveynlere eğitim verilerek çocukların beslenme davranışları karşılaştırılmasına yönelik araştırmalar planlanabilir. Medyada ve okullarda okul öncesi çocuk beslenmesi ile ilgili olarak farkındalığı arttırmak için ebeveynlere eğitimler verilebilir. Toplumsal hizmet programları içerisinde farklı öğrenim düzeyindeki anne ve babaların bilinçlendirilmesine yönelik, okul öncesi çocukların beslenmesi konularında eğitimler verilerek çocuklarına doğru beslenme davranışlarının kazandırılmasında etkili olmaları sağlanabilir.

Kaynaklar

Aydın, G., Akay, D. ve İbiş, E. (2017). 3-7 Yaş çocuğa sahip annelerin beslenmeyle ilgili davranışlarının incelenmesi, *Trakya Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(2), 683-700.

- Broilo, M.C., Vitolo, M.R., Stenzel, L.M. ve Levandowski, D.C. (2017). What can I do when he/she doesn't want to eat?: Maternal strategies for ensure children's food consumption in early childhood, *Appetite*, 116, 575-583. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2017.05.052>.
- Büyüköztürk, Ş. (2005). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı*. Ankara: Pegem.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2022). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem.
- Canals-Sans, J., Blanco-Gómez, A., Luque, V., Ferré, N., Ferrando, P.J., Gispert-Llauradó, M., Escribano, J. ve Closa-Monasterolo, R. (2016). Validation of the child feeding questionnaire in Spanish parents of school children, *Journal of Nutrition Education and Behavior*, 48(6), 383-391. <https://doi: 10.1016/j.jneb.2016.03.017>.
- Çetin, H.S. (2018). *İştahsızlığı olan 2-10 yaş arası çocukların ve ailelerinin incelenmesi ve sağlıklı beslenme eğitiminin verilerek eğitim sonrası sonuçların değerlendirilmesi*. Uzmanlık Tezi. Dumlupınar Üniversitesi Tıp Fakültesi, Kütahya.
- Chen, J., Berkman, W., Bardouh, M., Ng, C.Y.K. ve Allman-Farinelli, M. (2019). The use of a food logging app in the naturalistic setting fails to provide accurate measurements of nutrients and poses usability challenges, *Nutrition*, 57, 208-216. <https://doi: 10.1016/j.nut.2018.05.003>.
- Cheng, L., Li, Q., Hebestreit, A., Song, Y., Wang, D., Cheng, Y. ve Wang, H.J. (2020). The associations of specific school and individual level characteristics with obesity among primary school children in Beijing, China, *Public Health Nutrition*, 23(10), 1838-1845. <https://doi.org/10.1017/S13689 80019004592>.
- Coghlan, B., Coghlan, S. ve Wilson, A. (2019). Nutrition education fit for modern health systems, *Lancet*, 394 (10214), 2071. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(19\)32627-3](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(19)32627-3).
- Creswell, J.W. (2016). *Araştırma deseni. Nitel, nicel ve karma yöntem yaklaşımları*. (Çev. Demir, S. B.). Ankara: Eğitim.
- Daniels, L.A. (2019). Feeding practices and parenting: A path way to child health and family happiness, *Annals of Nutrition and Metabolism*, 74 (2), 29-42. <https://doi: 10.1159/000499145>.
- DeCosta, P., Møller, P., Frøst, M.B. ve Olsen, A. (2017). Changing children's eating behaviour-A review of experimental research, *Appetite*, 113, 327-357. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2017.03.004>.
- Dinçer, Ç., Demiriz, S. ve Ergül, A. (2017). Okul öncesi dönem çocukları (36-72 ay) için öz bakım becerileri ölçeği-öğretmen formu'nun geçerlik ve güvenilirlik çalışması, *Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 45, 59-78. <https://doi.org/10.15285/maruaebd.2686>
- Erkuş, A. (2013). *Davranış bilimleri için bilimsel araştırma süreci*. Ankara: Seçkin.
- Hu, H., Yang, C., Tan, F., Zhao, X., Du, X., Liang, J., Wu, T., Wang, H., Qiu, Z., Zhang, H., Zhang, J. ve Liu, W. (2019). Parental influence in forming preschool children's eating behaviors a cross-sectional survey in Chongqing, China, *Healthcare (Basel)*, 7(4), 140. <https://doi:10.3390/healthcare7040140>.
- Kasparian, M., Mann, G., Serrano, E.L. ve Farris, A.R. (2017). Parenting practices to ward food and children's behavior: eating away from home versus at home, *Appetite*, 114,194-199. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2017.03.045>.

- Kaymaz, N., Bulur, N., Yıldırım, Ş., Cevizci, S., Topaloğlu, N., Tekin, M., Binnetoğlu, F.K. ve Özmert, E.N. (2015). Okul çağı çocuklarında iştahsızlık sorunu: ailelerin yanlış algısı mı? *The Journal of Pediatric Research*, 2(1), 1-6. <https://doi.org/10.4274/jpr.58077>.
- Keleş Ertürk, C., Doğan, Ö.F., Yıldırım, B., Köroğlu, A.Y., Demirel, Ö., Çoban, Ç. ve Önay Derin, D. (2019). 3-6 Yaş grubu çocukların beslenme alışkanlıkları üzerine bir araştırma, *SSS Journal*, 5 (52), 7240-7248. <https://doi.org/10.26449/sss.1977>.
- Kobak, C. ve Pek, H. (2015). Okul öncesi dönemde (3-6 yaş) ana çocuk sağlığı ve anaokulundaki çocukların beslenme özelliklerinin karşılaştırılması, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 30(2), 42-55.
- Koç, M.(2020). *Okul öncesi çocuklara verilen beslenme eğitimi sonrasında çocukların beslenme bilgi ve davranışları üzerine etkisinin değerlendirilmesi*. Yüksek Lisans Tezi. Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Aydın.
- Küren, M. (2019). *Ebeveynlerin çocuk beslenmesine yönelik genel görüşleri ile kendi çocuklarının beslenme alışkanlıkları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi. KKTC Yakın Doğu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Lefkoşa.
- Litterbach, E.V., Campbell, K.J. ve Spence, A.C. (2017). Family meals with young children: An online study of family meal time characteristics, among Australian families with children aged six months to six years, *BMC Public Health*, 17(1),111. <https://doi:10.1186/s12889-016-3960-6>.
- Liu, H., Xu, X., Liu, D., Rao, Y., Reis, C., Sharma, M., Yuan, J., Chen, Y. ve Zhao, Y. (2018). Nutrition-related knowledge, attitudes, and practices (KAP) among kindergarten teachers in Chongqing, China: a cross-sectional survey, *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 15(4), 615. <https://doi:10.3390/ijerph15040615>.
- Merdol Kutluay, T. (2017). *Okul öncesi dönem eğitimi veren kişi ve kurumlar için beslenme eğitimi rehberi*. Ankara: Hatipoğlu.
- Moreira, I., Severo, M., Oliveira, A., Durão, C., Moreira, P., Barros, H. ve Lopes, C. (2016). Social and health behavioural determinants of maternal child-feeding patterns in preschool-aged children, *Maternal & Child Nutrition*, 12(2), 314-25. <https://doi.org/10.1111/mcn.12132>.
- Ozgen, L. ve Demiriz, S. (2015). Determining mothers attitude in developing pre school children eating behaviours, *Procedia Social and Behavioral Sciences*, 191(2), 662-667.
- Öztoprak Hacıoğlu, S.D. (2015). *Okul öncesi dönemdeki çocukların ailelerine uygulanan sağlıklı yaşam girişimlerinin çocukta obeziteye ve sağlıklı yaşam biçimi davranışlarına etkisi*. Tıpta Uzmanlık Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Peters, J., Parletta, N., Campbell, K. ve Lynch, J. (2014). Parental influences on the diets of 2- to 5-year-old children: Systematic review of qualitative research, *Journal of Early Childhood Research*, 12(1), 3-19. <https://doi.org/10.1177/1476718X13492940>.
- Roach, E., Viechnicki, G.B., Retzliff, L.B., Davis-Kean, P., Lumeng, J.C. ve Miller, A.L. (2017). Family food talk, child eating behavior, and maternal feeding practices, *Appetite*, 117, 40-50. <https://doi:10.1016/j.appet.2017.06.001>.

- Scaglioni, S., De Cosmi, V., Ciappolino, V., Parazzini, F., Brambilla, P. ve Agostoni, C. (2018). Factors influencing children's eating behaviours, *Nutrients*, 10(6), 706. <https://doi.org/10.3390/nu10060706>.
- SilvaGarcia, K., Power, T.G., Fisher, J.O., O'Connor, T.M. ve Hughes, S.O. (2016). Latina mothers' influences on child appetite regulation, *Appetite*, 103, 200-207. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2016.04.013>.
- Srivastava, D., Torquati, J., de Guzman, M.R.T. ve Dev, D.A. (2019). Understanding parental ethnotheories and practices about healthy eating: Exploring the developmental Niche of pre schoolers, *American Journal of Health Promotion*, 33(5), 727-735. <https://doi.org/10.1177/0890117118810247>.
- Stephenson, J., Heslehurst, N., Hall, J., Schoenaker, D.A.J.M., Hutchinson, J., Cade, J.E., Poston, L., Barrett, G., Crozier, S.R., Barker, M., Kumaran, K., Yajnik, C.S., Baird, J. ve Mishra, G.D. (2018). Before the beginning: nutrition and lifestyle in the preconception period and its importance for future health, *Lancet*, 391(10132), 1830-1841. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(18\)30311-8](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(18)30311-8).
- Vaughn, A.E., Ward, D.S., Fisher, J.O., Faith, M.S., Hughes, S.O., Kremers, S.P., Musher-Eizenman, D.R., O'Connor, T.M., Patrick, H. ve Power, T.G. (2016). Fundamental constructs in food parenting practices: a content map to guide future research, *Nutrition Reviews*, 74(2), 98-117. <https://doi.org/10.1093/nutrit/nuv061>.
- Vollmer, R.L., Adamsons, K., Foster, J.S. ve Mobley, A.R. (2017). How are fathers' demographic characteristics related to preschool age children's weight and obesity risk factors? *Ecology of Food and Nutrition*, 56(5), 381-392. <https://doi.org/10.1080/03670244.2017.1343726>.
- Wormley, A.M. (2015). Healthy eating habits of school aged children in rural-areas, *the Spectrum: A Scholars Day Journal*. 3(1), 12. <http://digitalcommons.brockport.edu/spectrum/vol3/iss1/12>.
- Wolf, R. M. (1988). *Questionnaire. Educational research methodology and measurement* (Ed. P.S. Keeves). Oxford: Pergaman.
- Yılmaz-Akyüz, E. ve Sezgin, E. (2021). Üsküdar ilçesi anaokulu menülerinin değerlendirilmesi, *ACU Sağlık Bilimleri Dergisi*, 12(1), 94-99. <https://doi.org/10.31067/acusaglik.832707>.
- Yuan, J., Zhang, Y., Lu, Z., Xu, T., Zhang, H., Tan, Z., Yu, L., Jiang, X. ve Shang, L. (2019). Correlation between Children's eating behaviors and caregivers' feeding behaviors among preschool children in China, *Appetite*, 138, 146-152. <https://doi.org/10.1016/j.appet.2019.03.022>.

Yazarların Katkı Oranı Beyanı

Araştırmanın birinci yazarının, araştırma taslağının hazırlanması ve veri toplama araçlarının uygulanması, verilerin analizi, bulgular ile tartışma ve sonuç bölümlerinin yazımında katkısı olmuştur. Araştırmanın ikinci yazarının, araştırmanın taslağı ve veri toplama aracının oluşturulması, verilerin analizi, bulgular, tartışma ve sonuç bölümlerinin yazımında katkısı olmuştur.

Destek ve Teşekkür Beyanı

Bu araştırmada Ankara İli Çankaya ve Yenimahalle ilçelerinde görev yapan anaokulları Müdürlerine, öğretmenlerine, çocuklara ve annelere çalışmaya katılımlarından ötürü teşekkür ederiz.

Çatışma Beyanı

Araştırma ile ilgili diğer kişi ve kurumlarla herhangi bir kişisel ve finansal çıkar çatışması yoktur.

Etik Bildirim

Gazi Üniversitesi Etik Komisyonu'ndan 25.02.2016 tarih ve 77082166-604.01.02 sayısı ile onay alınmıştır.